

ZPRAVODAJ

č. 2 / 2017

SOCIÁLNÍ BYDLENÍ

Vážené členky, vážení členové,
dovolte mi, abych Vás srdečně pozdravil a podotkl, že mne velmi těší, že svým úvodním slovem mohu přispět ke druhému vydání Zpravodaje sociálního bydlení Ministerstva práce a sociálních věcí.

V aktuálním čísle Zpravodaje naleznete informace o otevření nového Kontaktního centra projektu „Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálního bydlení a analýzách k tématu sociálního bydlení a sociálního začleňování a především Vám představitelé novky a aktualizaci Zpravodaje sociálního bydlení. Zaměřuje se na sociální bydlení v obcích zapojených do projektu Podpora sociálního bydlení.

Toto číslo zahajuje cyklus, v němž Vám představíme podobu podpory bydlení v obcích, které společně s projektem Podpora sociálního bydlení plánují zavést systém sociálního bydlení na základě Konceptu sociálního bydlení České republiky 2015-2025. Záměr tohoto cyklu je především informovat Vás, členky a členy zpravodaje, o konkrétním dění v obcích. Postupně se tedy v jednotlivých číslech Zpravodaje seznámíte se všemi zosařkami obcemi.

Všude zmíněná Koncept sociálního bydlení obsahuje několik strategických cílů a jasně z nich je také přijetí zákona o sociálním bydlení a o příspěvku na bydlení, jenž byl mimo jiné zmíněn v prvním vydání tohoto Zpravodaje. Jeho návrh připravuje MPSV, jak jistě víte, schválila vláda 8. března 2017 usnesením č. 163, avšak předložila jej do vlády velmi pozdě, takže schválení z důvodu několikastranného přerušení během prvního čtení, které v Poslanecké sněmovně začalo 11. dubna. Nominálně i když se zákon v tomto volebním období neschválí, pozitivní je fakt, že o nutnosti zavedení sociálního bydlení se začalo veřejně hovořit, ať už ve veřejném nebo soukromém diskursu.

Hlavním záměrem návrhu zákona bylo zvýšit dostupnost bydlení pro lidi v bytové nouzi a zajistit obcím finanční podporu pro sociální práci a investice do rozvoje bytového fondu. Návrh zákona se zaměřoval především na seniory, lidi se zdravotním postižením, rodiny a rodice samoživitelé s dětmi, lidi žijící v azylových domech nebo misie rodiny, které opouštějí ústavní služby atp. Avšak možnost, jak řešit bytovou nouzi, je mnoho, což vidíme i v zahraničí, kde systém sociálního bydlení funguje i více než sto let. Ke sdílení a přenosu zahraniční praxe pomáhá i t.p.o.p.z. podpora sociálního bydlení.

Jelikož mám dlouholeté zkušenosti a práci s cílovou skupinou osob bez domova, velmi věřím, že se situace týkající se lidí v bytové nouzi změní k lepšímu a bude mnohem často složitě probrány řetězově efektivně než doposud.

Na závěr mi nezbývá nic jiného, než vám popřát příjemné čtení a spoustu obouhájících informací z oblasti sociálního bydlení.

S pozdravem

Mgr. David Pospíšil, DiS,
ředitel odboru sociálních služeb,
sociální práce a sociálního bydlení
Ministerstva práce a sociálních věcí

TISKOVÁ ZPRÁVA

MPSV otevřelo Kontaktní centrum sociálního bydlení

„Podporujeme obce ve snaze o zapojení do systému sociálního bydlení a otevření kontaktního centra je dalším krokem ke zlepšení podmínek pro bydlení a v boji s nedostatkem nájemních bytů pro vyvolané lidi. Musíme podporovat ty nejranější skupiny obyvatel, jako jsou například rodiny s dětmi, samoživitelky nebo seniory.“

řekla ministryně práce a sociálních věcí Michaela Marksová.

Ministerstvo práce a sociálních věcí otevřelo v říjnu v Praze Kontaktní centrum sociálního bydlení. Otváření se má týkat mnoha obcí: obce i nadávkové organizace s dotazy a žádostmi o podporu a radu, jak postupovat při budování sociálního bydlení, jakou formu zvolit, kde je možné získat finanční prostředky nebo jak efektivně hodnotit bytovou nouzi lidí, kteří žádají o sociální bydlení. Občane se dozví, jakého se obrátit; pokud máu problém s bydlením a o čem mluvit stát a obce při řešení náročných životních situací, které jsou v bydlení sociálně.

V rámci projektu „Podpora sociálního bydlení“ spolupracuje MPSV se šestnácti obcemi a už více než rok jim poskytuje podporu v oblasti sociálního bydlení a sociální práce. Tyto služby jsou prostřednictvím kontaktního centra nyní nabízeny v rámci celé republiky.

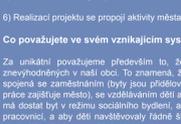
Kontaktní centrum je možné oslovit kdykoliv na e-mailové adrese socialni.bydleni@mpsv.cz nebo telefonicky na čísle +420 778 455 761, a to v rámci konzultačních hodin, které jsou vždy v pondělí od 12 do 13 hodin, ve středu a v pátek od 9 do 13 hodin (ne zastáváme zavazadla). Pro případné individuální konzultace je nutné sjednat si osobní schůzku předem. Kontaktní centrum se nachází v Praze na adrese Na Manních 876/7 v Holešovicích. Pracovníci kontaktního centra jsou také připraveni dohodnout se na jednání mimo pražskou kancelář.

SOCIÁLNÍ BYDLENÍ V ČESKÉM PROSTŘEDÍ

Ministerstvo práce a sociálních věcí prostřednictvím projektu „Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend“, působí již déle než rok v šestnácti obcích. Těmi jsou Brno, Chomutov, Jindřichův Hradec, Kadaň, Křížánky, Most, Ostrava, Otrokovice, Pardubice, Píseň, Praha 7, Praha 14, Štětí, Velké Hamry, Veselíčko, Vrn.

Ve Zpravodaji sociálního bydlení budou tyto obce sdílet své vlastní zkušenosti a poznatky se zavedením sociálního bydlení, které vychází z vládního schválení Konceptu sociálního bydlení České republiky 2015-2025. Jako první se o své poznatky podělí Jindřichův Hradec, Velké Hamry a Ostrava.

Velké Hamry chtějí stabilizovat problémovou migraci

Město Velké Hamry je situováno na severu Čech v Libereckém kraji a má kolem dvou a půl tisíce obyvatel.

Velké Hamry chtějí především poskytovat pomoc svým občanům: proto chtějí stabilizovat migraci problémových obyvatel a přenést dobrou praxi do okolních obcí.

Město se snaží, aby každá sociálně slabá rodina žijící na jejím území měla město sociálního bydlení. To by mělo korespondovat s mírou zapojení rodiny do života ve městě (pravidelná docházka do práce, vzdělávání dětí a spolupráce se sociálními pracovníky atd.).

Na otázky Zpravodaje odpovídá Ing. Jaroslav Hájman, starosta obce Velké Hamry.

Proč jste vstoupili do projektu?

Důvodů, proč obec Velké Hamry do projektu vstoupila, je více:

- 1) Neexistence zákona o sociálním bydlení a nutnost řešit problematické bydlení občanů Velkých Hamrů, kteří vykazují známky sociálního vyloučení.
- 2) Problematiku sociálního bydlení v rámci projektu můžeme řešit podle vlastního uvážení, vlastními možnostmi a konkrétními problémy bez nutnosti řídit se nějakým zorem.
- 3) Metodická podpora ze strany MPSV a možnost řešit problém již při jeho vzniku přímo s ministerstvem a také možnost případně odvolit obsah zákona o sociálním bydlení.
- 4) Omezení nepřímých zisků některých poskytovatelů ubytování, kteří nabízejí nájemní smlouvy sociálně slabým na byty ve velmi špatném stavu a za velmi vysoké nájemné. Chceme nabídnout sociálně slabým alternativu bydlení v našem městě.

Ve svém důsledku to pak povede i ke snížení dávek vyplácených na bydlení sociálně slabým. Díky analýzám, které jsou v projektu připravovány, chceme také zjistit reálné finanční možnosti cílové skupiny projektu.

5) Nastavení technických parametrů vlastního sociálního bydlení.

6) Realizaci projektu se sepojí aktivity města při práci se sociálně slabými či vyloučenými lidmi.

Co považujete ve svém vznikajícím systému sociálního bydlení za unikátní?

Za unikátní považujeme především to, že propojíme jednotlivé oblasti podpory sociálně znevýhodněných v naší obci. To znamená, že základem je oblast bydlení, která je bezprostředně spojená se zaměstnáním (byty jsou především zárovň s povinností pracovat, přičemž nájem na práci zaplňuje město), se vzděláváním dětí a sociální a terénní prací. Požadujeme, aby rodina, jež má dostát bytu a režimu sociálního bydlení, aktivně spolupracovala se sociální pracovníci i terénní pracovníci, a aby děti navštěvovaly školu. Podnikovou přílohu bytu je i bezplatnou volá obci, přičemž obec umožňuje dluhy odpracovat.

Unikátní je také to, že obec se ve svých aktivitách nejen v sociálním bydlení zaměřuje především na své obyvatele. Obyvatelé okolních obcí podporuje minimálně, s cílem stabilizovat migraci problémových lidí. Názor vedení obce Velké Hamry je takový, že každá obec se má postarat o své sociálně slabé či sociálně vyloučené.

Čeho chcete dosáhnout?

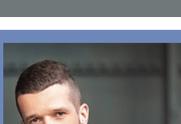
Cílem je, aby každá sociálně slabá rodina z obce měla odpovídající bydlení korespondující s mírou jejího zapojení do života v obci (pravidelná docházka do práce, vzdělávání dětí, spolupráce se sociálními pracovníky, neexistující soužití s ostatními obyvateli obce; řádné učební byty). Chceme také sociální bydlení obce propojit se sociální prací. Ve svém důsledku je hlavním cílem stabilizace migrace problémových obyvatel a přenos dobré praxe do okolních obcí.

Jaká jsou vaše doporučení?

Doporučujeme, aby se každá obec ze své iniciativy zajímala o své sociálně slabé, a to tak, aby je aktivně začala řešit jejich situace. Máte tedy například nabízet nevolantům zaměstnání, dohlížet na splácení dluhů obcí, dohlížet na řádnou školní docházku, dbát na prevenci kriminality, řešit s nimi problémy exekuce a zvyšovat jejich kompetence v oblasti financí.

Dále by obec měla zajistit těmto lidem alternativu dostupného bydlení a jistou kvalitu. Obec by v žádném případě neměla dělat, že problém neexistuje a chovat se tak, aby se těchto občanů záměrně zbavovala na úkor ostatních okolních obcí.

Jindřichův Hradec posiluje tým sociálních pracovníků

Jindřichův Hradec, ležící v Jihočeském kraji, má téměř 22 tisíc obyvatel.

Město řeší problematické sociální bydlení již několik let, v jeho bytovém fondu se tak nachází několik sociálních bytů, které potřebné občane využívat.

Zavedený systém bude dolaďován díky projektu „Podpora sociálního bydlení“. V rámci projektu město také rozšířilo svůj tým sociálních pracovníků, kteří se věnují především problematické ztráty bydlení.

Na otázky Zpravodaje odpovídá Mgr. Zdeněk Šimonek, vedoucí odboru sociálních věcí města Jindřichův Hradec.

Proč jste vstoupili do projektu?

Problematika sociálního bydlení je v našem městě řešena již řadu let. Město má ve svém bytovém fondu sociální byty i pro vyvolané občane. Které se ocitly v sociálních bytech kvůli svých špatných životních situací. Díky projektu se nám, souhlasně, podaří nastavený systém sociálního bydlení ve městě dotáhnout a zpracovat lokální koncepci sociálního bydlení, kterou město zatím nemá.

Uvědomujeme si, že bydlení je základní lidské právo. Bydlením v kvalitním, finančně dostupném bytě se mnozí dělí situace všech členů rodiny. Někteří to ale bohužel bez dostatečné podpory nezvládnou. A je další důvod pro účast v projektu – personální posílení týmu sociálních pracovníků a získání dalších zkušeností z jiných obcí, které jsou v projektu zapojeny.

Naši snahou je systém sociálního bydlení ve městě vylepšit, tak aby odvolával potřebám občanů, a zejména aby si lidé žijící v sociálních bytech své bydlení udrželi. Neustálé sbíhávání dohánění bydlení v drahých ubytovnách a jiných nájemních bytech dlouhodobě řešení rozhodně nepomáhá.

Co považujete ve svém vznikajícím systému sociálního bydlení za unikátní?

Nevíme, jestli unikátní, ale díky projektu máme personálně posílení a získali dvě sociální pracovníce. Ty se věnují výhradně problematické osob ohrožených ztrátou bydlení.

Pokud chceme, aby systém sociálního bydlení dobře fungoval, potřebujeme také realizovat dobrou sociální práci – to znamená být s klienty v každodenním kontaktu.

Samozřejmě máme v rámci sociální práce nastavená pravidla, hranice, ale snažíme se neříkat „to je vaše“, pokoušíme se přemýšlet, jak na to být, to slovo. Máme štěstí, že Jindřichův Hradec má ve svém bytovém fondu sociální byty, na rozdíl od jiných měst a obcí. Bydlení v sociálních bytech získávají ti, kteří mají důlhy. Po klientech chceme, aby platili nájem, postupně důlhy spláceli, čímž se jako státní společnost a spolupracovníci s námi.

Jakého cíle byste chtěli v nejbližší době dosáhnout?

Rozšířit počet sociálních bytů, neboť jejich potřeba je velká.

Jakým směrem byste doporučili se vydat jiným obcím? Anebo naopak, jakým směrem se nevydat?

Každá obec by měla mít určitě vyvíjený systém sociálního bydlení, neboť to je v současné době, dá se říci, nutnost. Nahrazováním sociálních bytů dráhými ubytováními se nic nevyřeší.

Jaký příklad ze zahraničí nebo z ČR vás nejvíce inspirouje?

Asi největší inspirací je pro nás samotná praxe, přímá spolupráce s lidmi. Samozřejmě máme informace o tom, jak funguje sociální bydlení v zahraničí, např. v Rakousku, Německu či Velké Británii. Zjistujeme, že stavby jako v jiných zemích, kde jsou sociální bydlení, tedy jsou, jsou pro stabilizaci domácností významné při zavedení do bytu a až následně řešení dalších témat v sociálních bytech žijí. Běžní by to bohužel řada z nich nezvládala.

Ostrava usnadňuje získání bytu

Ostrava se nachází na severovýchodním území ČR v Moravskoslezském kraji a se svými 300 tisíci obyvateli je tak třetím největším městem ČR.

Ve svém projektu „Koncept bydlení a její pilotní ověření ve městě Ostrava“ město vytváří místní koncepci sociálního bydlení, která bude prakticky ověřována v několika městských ostravských bytů.

Projektem a samotnou koncepcí se Ostrava snaží zlepšit podmínky pro získání sociálního bytu a nastavit systém spolupráce mezi domácnostmi a sociálními pracovníky.

Na otázky Zpravodaje odpovídá Mgr. Zdeněk Šimonek, vedoucí odboru sociálních věcí magistrátu města Ostravy.

Proč jste vstoupili do projektu?

Statutární město Ostrava v rámci projektu vytváří místní koncepci sociálního bydlení a pilotní ji ve spolupráci s městskými domácnostmi. Cílem bylo do projektu zapojeno 100 bytů, z toho pět bytů krizových a sto bytů sociálních. Všechny domácnosti spolupracují se sociálními pracovníky.

Důvodem realizace projektu a spolupráce s MPSV je zájem města koncepčně řešit a aktivně přistupovat k problematice bydlení, respektive sociálního bydlení. Podle analytických materiálů je v Ostravě množství sociálně vyloučených lokalit, ubytoven, požaduje osoba, které mají nízkou kvalitu bydlení. Je zde také mnoho příležitostí přispět k tomu, jak zlepšit bydlení, tedy osob, které jsou případně ohroženy ztrátou bydlení. Zájemem města je sloužit svým obyvatelům, kteří jsou v bytové nouzi, či jim hrozí, řešit, respektive vytvořit funkční systém sociálního bydlení pro různé cílové skupiny.

Co považuje Ostrava ve svém vznikajícím systému sociálního bydlení za unikátní?

V rámci projektu loho mnoho nově vznikajících a nastavujeme. Iše například o velmi důležitou spolupráci magistrátu s městskými obvody (odborný tým, majetkové/bytové), máme aktivně zapojen Úřad práce ČR, pracovních skupin se účastní i neziskové organizace, Ostravská univerzita, MPSV, Agentura pro sociální začleňování atd.

Přírodná je také spolupráce se společností CEZ, Průdáv a. s. o., její účast v projektu eliminuje jednu z největších bariér bydlení domácností – dluh na energiích. Zároveň spolupracujeme s dluhmi vlivně rozloženy do delšího časového období, kdy i pro ty nízkopříjmové je daná měsíční částka splátnutelná.

Projektem a vytvořením koncepce se snažíme sociální pracovníky, kteří pomáhají sociálního bytu a nastavují spolupráce domácnosti se sociálními pracovníky, kteří získávají se stabilizaci bytového a řešením různých záležitostí, například dluhů, hledáním zaměstnání atd. Jako zásadní pro stabilizaci domácností vidíme její zavedení do bytu a až následně řešení dalších témat.

Četý projekt provádí evaluace, zaměřující se jak na spolupráci klíčových aktérů při tvorbě koncepce, tak na sociální práci realizovanou se zabytými domácnostmi.

Jakého cíle byste chtěli v dohledné době dosáhnout?

V krátkodobém horizontu jde o schválení Konceptu sociálního bydlení statutárního města Ostravy a úspěšnou realizaci projektu, respektive pilotáže ve 100 bytech. V rámci pilotáže nastupujeme procesy a spolupráce s městskými obvody, sociální práci a domácnosti a ověřujeme funkčnost a udržitelnost daných procesů. Ve střednědobém a dlouhodobém horizontu jde o tvorbu kvalitního plánu koncepce a vytvoření a nastavení uceleného systému sociálního bydlení naplňujícího potřeby obyvatel města, u kterých byla identifikována bytová nouze, jako důležitou významné roli sociálních pracovníků v tomto systému.

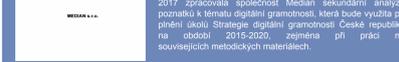
Co může Ostrava doporučit jiným, aby se toho drželi, nebo naopak vyvarovali?

V Ostravě bychom doporučili, aby se sociální bydlení tvořilo a sociální bydlení postupně. Doporučují tak v danou chvíli mohou mít obecný charakter. Tím hlavním ale je zapojit se jako obec i vedením sociálního bydlení, mít zájemní klíčové aktéry a spolupracovníky, zásadní roli má sociální práce a spolupráce s domácnostmi. Zkušenosti z projektu budeme rádi sdílet průběžně.

Jaký příklad ze zahraničí nebo z ČR vás nejvíce inspirouje?

Zahraniční systémy sociálního bydlení sledujeme a zejména se o jejich silné a slabé stránky informujeme a k projektu se účastní výjezdy organizované MPSV do zahraničí, inspirovaní švédské a německé i z konferencí (např. FEANTSA, pracovní skupiny se bezdomovectvím) a sdílení zkušeností a praxí a městů v ČR, např. Brno, Pardubice, Plzeň.

AKCE A UDALOSTI

Stalo se

V rámci projektu Podpora sociálního bydlení proběhlo mezikrajové workshopy. Zásadní informace a prezentace z těchto workshopů můžete najít na následujících webových odkazech:

Workshop - Sociální realitní agentury
Datum: 20. dubna 2017
Místo konání: Ostrava
www.mpsv.cz/cs/2317/27

Workshop - Bytové družstva a jejich role v sociálním bydlení
Datum: 21. června 2017
Místo konání: Brno
www.mpsv.cz/cs/2317/28

Workshop - Zahraniční praxe v Nizozemsku a Finsku
Datum: 22. srpna 2017
Místo konání: Praha
www.mpsv.cz/cs/2317/29

Workshop - Dopady nevyhovujícího bydlení na děti
Datum: 5. října 2017
Místo konání: Liberec
www.mpsv.cz/cs/2317/30

Pozvánka - workshop Energetická chudoba

Ministerstvo práce a sociálních věcí pořádá mezikrajové workshopy k tématu energetické chudoby, který se uskuteční 30. listopadu 2017 v Pardubicích od 10:30 do 15:30 hodin.

Mezi účastníky budou zástupci města Pardubic a Ministerstva průmyslu a obchodu.

Jako řečníci jsou přitvářeni mimo jiné i Ing. Vladimír Sochor, ředitel odboru strategie a mezinárodní spolupráce v energetice, MPO a Danuša Mcláčen, paralytik v oblasti energetiky a energetické chudoby v Clackmannanshire Citizens Advice Bureau, Skotsko.

Tento workshop je pořádán v rámci projektu Ministerstva práce a sociálních věcí „Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend“, který je realizován v rámci Operačního programu Zaměstnanost.

PUBLIKACE

Informace a kontakty pro osoby v nouzi

V rámci projektu „Podpora sociálního začleňování na místní a regionální úrovni“ vznikl praktický informační leták. Určen je jednotlivcům i celým rodinám v krizových situacích spojených se ztrátou domova a dalšími základními jevy, které ohrožují jejich zdraví nebo ztrátu bezpečí. Leták obsahuje obecné i specifické regionální informace, kam se v konkrétní obci mohou obrátit v nouzi rychle obrátit při řešení obtížných životních situací.

Každá obec či organizace poskytlující pomoc nebo poradenství lidem v nouzi může tento leták obětí interaktivním formátů doplnit o konkrétní informace o poskytovacích službách. Připadne lze informace tisknout na samolepící štítky a ty pak vlepí na předstížený leták.

Projekt „Sociální začleňování“ byl podpořen z ESF a probíhal od 1. října 2014 do 31. prosince 2015. Více informací o projektu a samotný leták můžete nalézt na adrese www.mpsv.cz/cs/22/26/1.

Struktura obytných bytů s ohledem na sociální využití

V roce 2016 realizovala společnost PROCES pro MPSV analýzu struktury obytných bytů s ohledem na sociální bytový fond. Cílem bylo prostřednictvím terénního výzkumu zjistit strukturu obytných bytů v ČR podle regionů, velikosti, účelu využití atd. Výsledkem zaslání je na to, jaké byty jsou potřebné a jaká struktura a pro kterou cílovou skupinu je jejich užívání určeno.

Prostřednictvím kvantitativního výzkumu byly získány podrobné statistické údaje o složení obytného bytového fondu podle velikosti struktury a účelu užití. Výstupem výzkumu jsou také údaje o minimálních, maximálních a neoptimálních výškových nájemních a nárokových a informací o zvláštních obcích, které se týkají problematiky sociálního bydlení.

Analýza dopadů nedostatků bydlení na školní a další problémy dětí v ČR

V roce 2016 realizovala agentura PROCES pro MPSV vedení českého sociologa Daniela Protopa pro MPSV sekundární analýzu dopadů nedostatků bydlení na děti.

Projekt se zaměřil na problematiku dětí vystupujících v nevyhovujícím bydlení a vliv zmíněného faktoru především na školní či aučijní výsledek dětí a jejich pozici při pracovní uplatnění. Projekt se zaměřoval na souhrnný pohled na věku dětí vystupujících v nevyhovujícím prostředí, studijní výsledky, výchovné a rodinné prostředí dětí vystupujících v nevyhovujícím prostředí, studijní a pracovní charakteristiky dětí vystupujících v nevyhovujícím prostředí (retrospektivní pohled).

Digitální gramotnost – zpráva o stavu a výuce digitální gramotnosti a komparace se zahraničím

V České republice, stejně jako jinde v Evropě, dochází k digitalizaci ve všech sférách života a zcela se mění podmínky na trhu práce. Míra digitální gramotnosti zásadním způsobem ovlivňuje sociální vyloučení mladé a dospělých a jejich úspěch při zapojení do společnosti a v zaměstnání.

Digitální vyloučení a digitální gramotnost jsou důležitými oblastmi na něž se zaměřuje MPSV. Proto na začátku roku 2017 zpracovala společnost Median sekundární analýzu poznání k tématu digitální gramotnosti, která bude vydat v plnění úkolů Strategie digitální gramotnosti České republiky na období 2015-2020, zejména při práci na souvisejících metodických materiálech.

Copyright © 2017 Ministerstvo práce a sociálních věcí
Datum vydání: říjen 2017

Ministerstvo práce a sociálních věcí
Na Pločnické právu 1/376
128 01 Praha 2

Kontakt a možnost zrušení odběru zpravodaje:
socialni.bydleni@mpsv.cz

Projekt Sociální bydlení - metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend
(CZ.03.2.630.0/0.0/13_017/00/00339) je spolufinancován Evropskou unií.